

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a JUDr. Jaromíra Klepše ve věci

žalobkyně: **N. T. Y.**, státní příslušnice Vietnamské socialistické republiky
zastoupena advokátem Mgr. Štěpánem Ciprýnem
sídlem Rumunská 1720/12, 120 00 Praha 2

za účasti: **Z. S.**

proti

žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. 300901/2019-VO z 21. 1. 2019

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně požádala 4. 10. 2018 na Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „ZÚ Hanoj“) o krátkodobé schengenské vízum rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. 7. 2009 o kodexu Společenství o vízech (dále jen „vízový kodex“), s odůvodněním, že je manželkou rodinného příslušníka České republiky, Z. S. (dále též „manžel“). ZÚ Hanoj provedl 4. 10. 2018 s žalobkyní pohovor za účelem zjištění skutečností ohledně manželství a za tímž účelem rovněž požádal Ředitelství služby cizinecké policie o provedení pohovoru s žalobkyniným manželem, jenž se uskutečnil 19. 11. 2018.
2. Na základě shromážděných informací – zejména vzhledem k četným a závažným rozporům ve výpovědích manželů a vzhledem k tomu, že se dosud setkali pouze při sňatku ve Vietnamu – ZÚ Hanoj naznal, že žalobkynin sňatek s českým občanem byl zosnován jejím bratrem žijícím v ČR za účelem snadnějšího zisku pobytového oprávnění v ČR, čímž se žalobkyně dopustila obcházení zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), s cílem získat vízum k pobytu na území ČR ve smyslu § 20 odst. 5 písm. e) tohoto zákona, k čemuž jí dopomáhá sňatkem český občan. Zároveň se tak žalobkyně dopustila podvodného jednání s cílem získat vízum k pobytu na území ve smyslu § 20 odst. 5 písm. f) tohoto zákona. ZÚ Hanoj proto žalobkyninu žádost zamítl.
3. Po doručení tohoto rozhodnutí požádala žalobkyně žalovaného o nové posouzení důvodů neudělení víza ve smyslu § 180e zákona o pobytu cizinců. O této žádosti rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím.

II. Napadené rozhodnutí

4. Žalovaný konstatoval, že žalobkynino manželství bylo uzavřeno před nedávnem, 6. 3. 2018, a nepředcházelo mu dlouhodobý vztah, neboť pár se měl seznámit přes žalobkynina bratra a až do svatby spolu komunikoval pouze přes internet, a ani poté nepřijal žádný dlouhodobý právní či finanční závazek. Žalovaný dále upozornil na rozpory a jiné podezřelé okolnosti ve výpovědích manželů: pár se měl seznámit prostřednictvím žalobkynina bratra, žalobkyně však při pohovoru uvedla, že v ČR ani v EU nemá žádného příbuzného. Pár se má údajně domlouvat vietnamsky, ale Z. S. nebyl schopen přeložit do vietnamštiny žádnou větu. Žadatelka nevěděla, jaké má její manžel vzdělání a jaká je jeho práce, obdobně její manžel tvrdil, že žalobkyně podniká, ačkoli byla nezaměstnaná. Podle názoru žalovaného nelze u žalobkyně hovořit o vážně míněném sňatku, jelikož pár vzhledem k jazykové bariéře a kontaktům výlučně přes internet nemohl dostatečně poznat své charakterové vlastnosti jakožto předpoklad pro řádné fungování manželství a rovněž průběh svatby neodpovídal vietnamským tradicím, jelikož po registraci sňatku proběhla pouze malá rodinná oslava v žalobkynině domě namísto obvyklé oslavy za přítomnosti daleko většího počtu svatebčanů. Žalovaný se proto ztotožnil s právním hodnocením provedeným ZÚ Hanoj.

III. Žaloba

5. Žalobkyně namítla, že správní orgány nesprávně zjistily skutkový stav, a na základě toho věc nesprávně posoudily. Žalobkyně uvedla, že její manželství bylo uzavřeno z hluboké

lásky; aby totiž muž a žena v její kultuře mohli spolu plnohodnotně žít, musejí být manželé. Délka vztahu přišla oběma manželům dostatečná, a to je důležité; neexistuje žádný předpis, jenž by stanovil, jaká délka vztahu je dostatečná, aby lidé byli způsobilí vstoupit od manželství. Svatba se konala ve Vietnamu, neboť tam žalobkyně se svou rodinou pobývala, a svatba tak mohla proběhnout podle jejích představ. Za svědka šel jejímu manželovi jeho nejlepší přítel, žalobkynin bratr. K seznámení žalobkyně s jejím budoucím manželem došlo právě prostřednictvím jejího bratra v jednom videohovoru; její manžel se zajímal o vietnamskou kulturu a začal se rovněž učit vietnamsky. Kvůli složitosti tohoto jazyka však pokračuje pomalu a prozatím komunikují pomocí různých překladáčů (Google translator, Voice Translator Master). Manželé mají mnoho plánů do budoucna, zejména založení rodiny, tomu však musí předcházet soužití ve společné domácnosti, o což se snaží, ale celý proces je velmi zdoluhavý. Tvrzení žalovaného o účelovosti sňatku je nelogické: pro žalobkyni by bylo mnohem snazší dostat se na území prostřednictvím žádosti o povolení sloučení rodinného příslušníka (svého bratra) nebo na základě zvacího dopisu svého manžela. K argumentaci žalovaného, že manželé nepřijali žádný dlouhodobý závazek, žalobkyně uvedla, že přijali ten hlavní – vstoupili do manželství. Pokud se mělo snad jednat o závazky jako hypoteční úvěr, ty společně ani přijmout nemohli, dokud žalobkyně nepobývá v ČR; vždyť kdo by žalobkyni podobný úvěr za takových podmínek poskytl? Žalobkyně dále namítla, že jí není jasné, na základě čeho správní orgány seznaly, že manželé neznali své povahové vlastnosti.

6. Žalobkyně neovládala jednacím jazyk, proto byl pohovor s ní veden za účasti tlumočníka, jenž měl mít odbornost ve smyslu § 4 odst. e) zákona o znalcích a tlumočnících, neboť jedině tak mohla být zajištěna spolehlivost překladu. Tlumočník však tuto podmínku nesplňoval a údajné rozpory ve výpovědích nebo neúplné odpovědi byly způsobeny právě nesprávným překladem. Některým otázkám žalobkyně vůbec nerozuměla a odpověď na otázku, čím se její manžel živí („*Obchodem s mraženým jídlem a hezkými věcmi*“), rozhodně nezformulovala tímto způsobem. O svém bratrovi se žalobkyně nezmínila, jelikož se jí na něj nikdo neptal. Otázku na své rodinné příslušníky pochopila tak, že směřuje na její rodiče; žalobkyně neměla žádný důvod zapřít svého bratra, neboť zde pobývá legálně a tuto okolnost by považovala spíše za výhodu. Podkladem pro zamítnutí žádosti nemohou být ani nejasnosti ohledně místa pobytu jejího manžela. Žalobkyně odpověděla pravdivě na položenou otázku, kde má „trvalý pobyt“; pokud se snad správní orgán tázal na bydliště jejího manžela, pak došlo opět k chybě v překladu, to však nelze klást k žalobkynině tíži. Žalobkyně popřela, že by jakékoli informace záměrně zamlčela, a pokud správní orgány označují její jednání na nečestné a účelové, musejí k tomu předložit relevantní důkazy, nikoli pouze domněnky. Vzhledem k uvedenému žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě stručně poznamenal, že obě rozhodnutí jsou věcně i právně odůvodněná, a ke správnosti závěrů v nich vyslovených odkázal na jejich odůvodnění. K námitce týkající se tlumočníka uvedl, že řízení bylo vedeno podle vizového kodexu, nikoli podle správního řádu, jeho § 16 odst. 3 o požadavcích na tlumočníka se tudíž nepoužil. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

8. Žalobkynin manžel se plně ztotožnil s obsahem podané žaloby zdůrazňuje, že mu i přes plánovanou krátkodobost manželčina pobytu v ČR velmi záleželo na tom, aby mohla poznat jeho rodinu, tak jako on poznal její rodinu žijící ve Vietnamu. Manžel uvedl, že společně se žalobkyní se od sňatku bezvysledně snaží veškerými možnými způsoby dosáhnout toho, aby mohli strávit zbytek života společně, a postěžoval si na postupy úředníků ZÚ Hanoj, kteří žalobkyni opakovaně odbývali při snaze požádat o jiné pobytové oprávnění, a na zametání jeho stížností pod koberec. Správní orgány založily své rozhodnutí na domněnkách, neověřovaly fakta a rozhodnutí navíc vydaly se zpožděním několika měsíců.
9. Manžel dále namítl, že ZÚ Hanoj žalobkynin popis jeho obchodu odbyl s tím, že se patrně jedná o obchod jejího bratra, aniž se obtěžoval zkontrolovat manželův výpis z obchodního rejstříku. Jako důklad nekompetentnosti překladatele pak slouží nesprávný a kostrbatý slovosled přeložených odpovědí. Tvzení o zamlčení žalobkynina bratra považuje manžel za nesmyslné, neboť žalobkyně k tomu neměla žádný důvod a navíc se o něm v jiných odpovědích zmiňuje, a správní orgány neměly žádný podklad ani pro zpochybnění verze, podle níž letenky do Vietnamu na svatbu koupil manžel pro sebe i svého budoucího švagra. Úředníci také manžela obvinili ze zosnování podvodu, ale trestní oznámení na něj nepodali, ačkoli jsou k tomu ze zákona povinni, což jejich závěry také podřívá. Ve zbytku manžel zopakoval některé argumenty obsažené v žalobě a ke svému vyjádření přiložil rovněž své vyjádření učiněné již v průběhu správního řízení, jež je součástí správního spisu.

VI. Posouzení věci městským soudem

10. Soud nejprve shledal, že jsou splněny podmínky řízení, žaloba je přípustná [srov. § 171 písm. a) zákona o pobytu cizinců ve znění účinném do 30. 7. 2019], byla podána včas a osobou oprávněnou. Následně soud vycházejí ze skutkového a právního stavu, jenž zde byl v době vydání napadeného rozhodnutí, přezkoumal na základě podané žaloby napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlídnout z úřední povinnosti.
11. Soud rozhodl podle § 51 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem nevyjádřili po poučení soudem nesouhlas. Důvodem pro nařízení jednání nebyla ani potřeba dokazování, neboť veškeré potřebné listiny (včetně oddacího listu, jež navrhuje žalobkyně jako důkaz) jsou obsaženy ve správním spisu, jímž se dokazování neprovádí (rozsudek NSS č. j. 9 Afs 8/2008 - 117, č. 2383/2011 Sb. NSS, z 29. 1. 2009). Důkaz žalobkyniným účastnickým výsledkem a výsledkem jejího manžela považoval soud za nadbytečný, neboť ve správním řízení byl s oběma veden pohovor a měli rovněž další příležitosti se k věci vyjádřit, což učinili. Ostatně ani oni neuvádějí žádné nové skutečnostmi, jež by měly být tímto způsobem prokázány. Stejně tak by byl nadbytečný důkaz o pobytu žalobkynina bratra na území ČR, neboť o jeho existenci ani o oprávněnosti jeho pobytu na území ČR není mezi účastníky řízení sporu.
12. Žádost o krátkodobé vízum, podaná žalobkyní coby rodinnou příslušnicí občana EU, která sama není občankou EU, byla zamítnuta podle § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců s odůvodněním, že se dopustila obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, konkrétně že účelově uzavřela manželství [písm. e)], a že se zároveň dopustila podvodného jednání s cílem získat vízum k pobytu na území [písm. f)]. Účelem tohoto

jednání měl být zisk výhodnějších podmínek pro pozdější podání žádosti o pobytové oprávnění na území ČR.

13. Zákon o pobytu cizinců vychází z práva EU (§ 1 odst. 1), správní orgány i soudy proto při posuzování účelovosti manželství vycházejí mimo jiné ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. 4. 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, (dále jen „**Směrnice**“), a z právně nezávazného sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. KOM(2009) 313 z 2. 7. 2009 (dále jen „**Sdělení**“). Podle článku 35 Směrnice mohou členské státy přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoli práva přiznaného touto směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, například účelových sňatků. Postup při odhalování účelových sňatků je pak upraven v právně nezávazném sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM(2014) 604 final z 26. 9. 2014, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky údajných účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU.
14. Sdělení v kapitole „4.2. Účelové sňatky“ uvádí dva demonstrativní soubory kritérií, z nichž první poukazuje na to, že zneužití práva uzavřením účelového sňatku je v daném případě nepravděpodobné: manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím; pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu; pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu; pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.); manželství trvá dlouhou dobu. Druhý soubor kritérií poukazuje na možný úmysl obejítí zákona: pár se před svatbou nikdy nesetkal; pár se neshoduje, pokud jde o své osobní údaje, o okolnosti svého prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jej týkají; pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumějí; důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí); v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu; rozvoj rodinného života pouze tehdy, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění; pár se rozvedl krátce potom, co státní dotyčný příslušník třetí země získal právo pobytu. Jako inspirace mohou správnímu orgánu posloužit i jednotlivé faktory plynoucí z čl. 2 rezoluce Rady č. 97/C 382/01 z 4. 12. 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (srov. rozsudek NSS č. j. 1 As 58/2013 - 43 z 2. 10. 2013, bod 22), jež jsou ovšem takřka shodná s kritérii uvedenými ve Sdělení.
15. Shora uvedená kritéria by měla být podle citované kapitoly Sdělení považována za podněty pro zahájení vyšetřování, aniž by z nich bylo možné vyvozovat automatické závěry výsledků nebo dalšího šetření. Členské státy se nemohou spoléhat na jediné kritérium, ale je třeba věnovat řádnou pozornost všem okolnostem jednotlivého případu. Vyšetřování může zahrnovat oddělené rozhovory s každým z manželů. Rovněž NSS setrvale judikuje, že „[v]šechny skutečnosti týkající se sporného vztahu musí být posouzeny komplexně, a to včetně těch, jež svědčí ve prospěch cizince“ (rozsudek č. j. 10 Azs 68/2018 - 39 z 26. 9. 2018, obdobně rozsudky č. j. 5 Azs 89/2015 - 30 z 29. 10. 2015 a č. j. 7 Azs 326/2017 - 21 z 23. 11. 2017).

16. Zároveň NSS v rozsudku č. j. 10 Azs 68/2018 - 39 konstatoval, že „[m]anželství nelze považovat za účelově uzavřené pouze proto, že je s jeho uzavřením spojena výhoda pobytového titulu. Za účelově uzavřené manželství je totiž možné označit pouze takové, které je uzavřeno výlučně za účelem získání pobytového oprávnění (srov. bod 28 odůvodnění směrnice 2004/38/ES). Při prokazování účelovosti manželství je nutné se zaměřit na úmysl obcházet cizinecký zákon k získání pobytového oprávnění a na úmysl vést společný manželský život (viz rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2015, čj. 4 Azs 228/2015-40, bod [56] a odborná literatura tam citovaná).“
17. Žalobkyně zpochybnila skutková zjištění správních orgánů mimo jiné s poukazem na to, že tlumočnický zastupitelského úřadu z vietnamského jazyka, jenž tlumočil její pohovor, neměl podle jejího názoru odbornost vyžadovanou § 4 odst. e) tehdy účinného zákona č. 36/1969 Sb., o znalcích a tlumočnících.
18. Podle citovaného ustanovení lze jmenovat znalcem (tlumočnickem) toho, kdo „*má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru (jazyka), v němž má jako znalec (tlumočnick) působit, především toho, kdo absolvoval speciální výuku pro znaleckou (tlumočnickou) činnost, jde-li o jmenování pro obor (jazyk), v němž je taková výuka zavedena*“. Jmenování znalce (tlumočnicka) je spolu se složením slibu nezbytnou podmínkou pro jeho zapsání do seznamu znalců, resp. tlumočnicků (§ 7 téhož zákona). Zákon neupřesňuje, jaký má být typ a rozsah těchto „potřebných“ znalostí a zkušeností, a ponechává při jejich posuzování dosti široký prostor pro uvážení orgánu, který znalce a tlumočnicky jmenuje (srov. Dörfl, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*. 1. vydání, Praha 2009). Sám zákon navíc v § 24 odst. 1 stanoví, že „*orgán veřejné moci může ustanovit znalcem (tlumočnickem) osobu, která není zapsána do seznamu a má potřebné odborné předpoklady pro to, aby podala posudek (provedla tlumočnický úkon) a která s ustanovením vyslovila souhlas, a) není-li pro některý obor (jazyk) znalec (tlumočnick) do seznamu zapsán, b) nemůže-li znalec (tlumočnick) zapsaný do seznamu úkon provést, c) jestliže by provedení úkonu znalcem (tlumočnickem) zapsaným do seznamu bylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady*“. Podmínkou provedení tlumočnického úkonu je v takovém případě složení slibu tlumočnickem do rukou orgánu, jenž jej ustanovil.
19. V obecné rovině je třeba uvést, že na řízení o žádosti o krátkodobé vízum podle § 20 zákona o pobytu cizinců se podle § 168 odst. 1 téhož zákona nevztahují druhá a třetí část správního řádu, tedy ani jeho § 16 odst. 3, jenž stanoví: „*Každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočnicka) zapsaného v seznamu tlumočnicků, kterého si obstará na své náklady. V řízení o žádosti si žadatel, který není občanem České republiky, obstará tlumočnicka na své náklady sám, nestanoví-li zákon jinak*“. Zákon o pobytu cizinců nevyžaduje, aby tlumočnické úkony prováděla osoba zapsaná do seznamu tlumočnicků, ani na tyto osoby neklade žádné specifické požadavky. Z podstaty věci ovšem vyplývá, že ustanovený tlumočnick musí mít zkušenosti a znalosti daných jazyků nezbytné k tomu, aby mohl tlumočnický úkon provést na náležité odborné úrovni. Pakliže by tato podmínka splněna nebyla, jednalo by se o vadu řízení a žalobkyně by mohla zpochybnit skutková zjištění učiněná na základě pohovoru tlumočeného osobou k tomu odborně nezpůsobilou. Za tím účelem může žalobkyně samozřejmě také upozorňovat na různé chyby a nepřesnosti v překladu.
20. Žalobkyně zpochybnila tlumočnickovu odbornou způsobilost výlučně na základě toho, že „*jeho překlad trpí četnými vadami*“, které se „*projevovaly v podstatě v průběhu celého pohovoru*“. Jako jediný konkrétní příklad však uvedla větu „*Manžel je majitelem obchodu s mraženým jídlem a bezkými věcmi*“, kterou podle svého tvrzení tímto způsobem nikdy

nezformulovala. Tuto námitku však soud nepovažuje za věrohodnou, neboť žalobkyně zároveň neuvedla, jaká měla být její skutečná odpověď a v čem tedy mělo spočívat tvrzené zkreslení způsobené překladem. Citovaná věta naopak do kontextu pohovoru víceméně zapadá, jelikož po ní následovala otázka „*Jaké hezké věci Váš manžel prodává?*“, na niž žalobkyně odpověděla: „*Čisticí prostředky, šampony, mýdla apod.*“ Shodně soud hodnotí žalobkynino tvrzení, že „některé otázky vůbec nepochopila“. Jestliže tomu tak bylo, nic jí nebránilo, aby požádala o jejich vysvětlení nebo upřesnění; v záznamu o pohovoru však žádný takový požadavek zachycen není, žalobkyně naopak na všechny otázky smysluplně odpověděla, a ani v žalobě netvrdí, že by během pohovoru uplatnila vůči pokládaným otázkám nebo způsobu tlumočení jakékoli výhrady. Své tvrzení, že tlumočnick nedisponoval zkouškou z vietnamského jazyka, žalobkyně nedokládá žádným konkrétním důkazem, a ani pokud by tomu tak opravdu bylo, nejednalo by se bez dalšího o vadu řízení, neboť požadavek složení formální zkoušky z daného jazyka právní předpisy nestanoví. Námitku, že tlumočnick zastupitelského úřadu neměl potřebnou odbornost, proto soud neshledal důvodnou. Pro úplnost soud podotýká, že v přeložených odpovědích neshledává ani mimořádnou míru nezvyklosti nebo kostrbatosti slovosledu, jak se domnívá osoba zúčastněná.

21. Pokud jde o účelovost sňatku, správní orgány zjistily, že nebylo splněno žádné z kritérií uvedených ve Sdělení, která indikují nepravděpodobnost zneužití práv: 1) Žalobkyně v ČR nikdy dříve nepobývala, a není ani zřejmé, že by mohla sama „bez problémů“ získat právo k pobytu v ČR, konkrétně za účelem společného soužití rodiny. Na území ČR totiž žije (podle jejího tvrzení dlouhodobě) jen její bratr, avšak bratr a sestra nejsou rodinnými příslušníky ve smyslu § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců a ve smyslu odstavce 2 se za ně považují jen při splnění dalších podmínek (zejména závislost žadatele na svém příbuzném), které žalobkyně ani netvrdí, ani nedokládá, a jejichž splnění zejména vzhledem k tvrzené dlouhodobosti odloučení těchto příbuzných rozhodně nelze považovat za jisté nebo vysoce pravděpodobné. Možnost pozvání na území podle § 15 téhož zákona pak nelze ztotožnit se ziskem pobytového oprávnění ve shora uvedeném smyslu a postavení pozvané osoby je podstatně méně výhodné než postavení manželky občana EU. 2) Pár nebyl v době uzavření sňatku v dlouhodobém vztahu, naopak se před ním nikdy osobně neviděl, nemluví společným jazykem a komunikoval výlučně přes internet (k posledním dvěma poznatkům podrobněji dále). Samozřejmě nelze objektivně určit dobu trvání vztahu potřebnou pro uzavření sňatku, a její absence ani není žalobkyni kladena k tíži, ale pokud vztah trvá před uzavřením sňatku dlouhou dobu, jedná se o indicii nasvědčující vážnému záměru při uzavření sňatku. Pro úplnost soud podotýká, že manžel již žalobkyni po sňatku nenavštívil, a se správními orgány lze souhlasit také v tom, že funkčnost manželství dále zpochybňuje absence společných plánů do budoucna, kterou vyjádřili oba manželé při pohovoru. S tehdejším manželovým tvrzením, že „[d]ěti nechceme a ani mít nemůžeme“, pak ostře kontrastuje žalobkynino žalobní tvrzení, že „[ž]alobkyně spolu s manželem mají mnohé plány do budoucna. Jejich největším společným plánem je založení rodiny, aby byl naplněn i účel manželství.“ 3) Pár nikdy nevedl společnou domácnost a nebydlel spolu. 4) Pár nepřijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (na př. hypotéku na bydlení). Jelikož toto hledisko slouží k posouzení (ne)účelovosti sňatku, nemůže být za takový závazek považováno samotné uzavření sňatku. Žalobkyni lze přisvědčit v tom, že těžko mohla společně se svým manželem požádat o hypoteční úvěr, když vůbec nepobývá v ČR. Zároveň je však třeba zdůraznit, že nesplnění tohoto kritéria žalobkynino postavení nikterak nezhoršilo, jeho nesplnění neindikuje zneužití

práva, jako je tomu u kritérií z druhého souboru uvedeného ve Sdělení; pouze její postavení nezlepšilo, jako by tomu bylo bývalo v případě jeho splnění. 5) Manželství netrvalo dlouhou dobu: k datu podání žádosti přibližně sedm měsíců.

22. Naopak správní orgány shledaly splnění několika kritérií indikujících účelovost sňatku: 1) Pár se před svatbou ani jednou nesetkal. 2) Pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumějí. Žalobkyně při pohovoru uvedla, že hovoří pouze vietnamsky. Její manžel sice vypověděl, že se učí vietnamsky a domluví se již ohledně toho, co potřebuje, avšak na výzvu nebyl schopen vietnamsky nic napsat. Ačkoli spolu lidé nepochybně mohou na určité úrovni komunikovat výlučně prostřednictvím různých překladáčů, taková komunikace je ze své podstaty výrazně omezená (tím spíše v letech 2017 a 2018, kdy tyto rychle se zlepšující technologie ještě nedosahovaly nynější úrovně, a obzvlášť při rozhovoru v reálném čase) a tvrzení, že se pár tímto způsobem seznámil, navázal vztah a nadále jej udržoval, vyznívá ve spojitosti s dalšími zjištěnými okolnostmi účelově. 3) Pár se neshoduje, pokud jde o vzájemné osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se manželů týkají.
23. U naposled uvedeného kritéria si vzhledem k okolnostem případu a odlišnému kulturnímu kontextu skutečně lze představit, že v souvislosti s otázkou na žalobkyniny rodinné příslušníky žijící v ČR mohlo dojít k nedorozumění, v jehož důsledku se žalobkyně domnívala, že se ZÚ Hanoj táže na její rodiče, a proto odpověděla záponě, ačkoli v ČR žije její bratr. Žalobkyně totiž skutečně neměla žádný zjevný důvod pobyt svého bratra zamlčet, což namítla již v žádosti o nové posouzení (zároveň ovšem není pravda, že by o něm hovořila v jiných odpovědích v rámci pohovoru, jak tvrdí její manžel ve vyjádření k žalobě). Obdobně nepovažuje soud za rozhodující ani to, že žalobkyně uvedla adresu trvalého pobytu svého manžela (uvedenou v jeho občanském průkazu) namísto adresy jeho aktuálního bydliště. Tento drobný rozdíl se mohl zcela přirozeně ztratit v překladu, případně mohl být ovlivněn rozdílným chápáním výrazů v různých kulturách, a nelze z nich bez dalšího dovozovat účelovost uzavřeného sňatku. Žalobkynino tvrzení, že otázka zněla na „trvalý pobyt“, nikoli na bydliště, a proto právě adresu trvalého pobytu sdělila, – tedy to, že podle svých slov byla s to tyto bezpečně pojmy rozlišit – nicméně vrhá další stín pochybností na její tvrzení o údajné nezpůsobilosti tlumočnicka, jehož otázkám dle svých slov často ani nerozuměla. Soud se neztotožňuje se žalovaným ani v tom, že se odlišovaly výpovědi páru ohledně manželovy práce: žalobkyně uvedla, že provozuje obchod s potravinami a drogistickým zbožím, zatímco on vypověděl, že se živí jako OSVČ. Tato tvrzení se nutně nevylučují, a pakliže se správní orgány nedoptaly manžela na podrobnosti jeho výdělečné činnosti, nemohou to klást k tíži žalobkyni.
24. I přes tyto argumenty v žalobkynin prospěch soud potvrzuje závěr správních orgánů, že ve výpovědích manželů existují zásadní rozpory a neznalosti významných osobních informací. Pár se nebyl s to shodnout ani v otázce, jakým jazykem spolu komunikuje: Manžel při pohovoru uvedl, že žalobkyně umí anglicky a učí se česky, zatímco ona dle svých slov hovoří pouze vietnamsky. Není tedy možné, aby se pár dorozumíval česky, anglicky a vietnamsky, jak tvrdí manžel; toto tvrzení ostatně odporovalo jeho pozdějšímu tvrzením o komunikaci výlučně prostřednictvím překladáčů. Žalobkyně dále nevěděla, jaké vzdělání má její manžel a že žije s jejím bratrem v nemovitosti, kterou nevlastní, nýbrž uvedla, že žije ve vlastním bytě se svou matkou. Obdobně manžel vypověděl, že jeho manželka podniká, zatímco ona uvedla, že je nezaměstnaná, čímž se mimochodem odchýlila od své žádosti, v níž uvedla, že je obchodnice (tento rozpor vysvětlila

při pohovoru tak, že se „v žádosti spletla“). Rozpory se týkají rovněž prvního osobního setkání manželů: podle žalobkyně navštívil její manžel Vietnam pouze jedenkrát kvůli svatbě, on však uvedl, že se s žalobkyní poprvé osobně setkal ve Vietnamu již v roce 2017 (v pozdějším popisu průběhu jejich vztahu ovšem tuto návštěvu vynechal). Krajně obecně formulovaná námitka, že za rozpory ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela mohou právě chyby v překladu, nemůže být úspěšná, neboť žalobkyně neupřesnila, v čem konkrétně měly tyto chyby spočívat, jaké byly její skutečné odpovědi, jež měly být překladem zkresleny nebo překrouceny, a nenabídla pro své tvrzení ani žádný jiný důkaz. Obdobně manžel ve vyjádření k žalobě označil otázky položené při pohovoru za dvojsmyslné, aniž uvedl nějaký konkrétní příklad. Shora rekapitulované otázky nicméně soud považuje za jednoznačné a nespatřuje v nich žádná zjevná úskalí; ostatně ani manžel vůči nim neuplatnil v protokolu po podání vysvětlení žádné výhrady.

25. Okolnosti sňatku, které byly na vietnamské poměry do jisté míry neobvyklé, což připouští rovněž žalobkyně (pouze malá rodinná oslava v jejím domě namísto velké oslavy za přítomnosti širší rodiny), stejné jako jisté neobvyklosti z hlediska českých poměrů (absence snubních prstenů, nepřítomnost nikoho z manželovy rodiny na svatbě), by samy o sobě nepochybně nebudily podezření, neboť mohou odrážet osobní preference snoubenců či specifickou situaci (svatba ve vzdálené zemi), nicméně ve spojení se všemi shora popsanými okolnostmi posilují dojem účelově uzavřeného sňatku.
26. Prvotní indicie nasvědčující možnému obcházení zákona o pobytu cizinců získal ZÚ Hanoj z žalobkyniny žádosti, a v rámci dalšího vyšetřování provedl oddělené pohovory s každým z manželů. Další možnosti vyšetřování byly citelně omezeny tím, že žalobkyně žije ve Vietnamu a manželé nikdy nevedli společnou domácnost, ani spolu nebydleli, avšak v daném případě soud považuje rozsah provedeného šetření za dostatečný. Na jeho základě správní orgány popsaly řadu okolností, které jednoznačně svědčí závěru o uzavření sňatku výlučně za účelem získání pobytového oprávnění pro žalobkyni, a naopak nezjistily žádné významné okolnosti, jež by svědčily opačnému závěru, přičemž tyto okolnosti posoudily komplexně a ve vzájemných souvislostech a svá rozhodnutí dostatečně a přezkoumatelně odůvodnily. Správní orgány se při tomto hodnocení zaměřily na okolnosti svědčící v žalobkynin neprospěch, tento postup byl však dán výraznou převahou těchto okolností nad těmi svědčícími v žalobkynin prospěch. Ostatně žalobkyně a její manžel ani v průběhu řízení před soudem neuvedli niče, co by tento náhled narušilo. Dílčí nesprávné závěry a vývody správních orgánů soud shora korigoval.
27. Soud proto považuje závěr žalovaného, podle něž se žalobkyně dopustila obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat krátkodobé vízum k pobytu na území tím, že účelově uzavřela manželství, za věcně správný. Podmínky pro zamítnutí její žádosti tudíž byly splněny a žalovaný postupoval v souladu se zákonem, když její žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza nevyhověl.
28. Na zákonnost napadeného rozhodnutí by pak nemělo ani překročení lhůty pro jeho vydání, jež ostatně žalobkyně na rozdíl od osoby zúčastněné na řízení ani nenamítá (srov. rozsudek NSS č. j. 4 As 108/2013 - 69 z 30. 1. 2014, bod 25).

VII. Závěr a náklady řízení

29. Jelikož soud neshledal žádný z žalobních bodů jako důvodný, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

30. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalovanému nevznikly žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.
31. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu svých nákladů, neboť jí soud neuložil splnění žádné povinnosti a neshledal ani existenci žádných důvodů zvláštního zřetele hodných, jež by ospravedlnily jiný postup (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 20. dubna 2021

JUDr. Ing. Viera Horčicová
předsedkyně senátu

